

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 39/2017
ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Α΄
Συνεδρίαση της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αγγελική Καστανά, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους .

Εισηγήτρια: Άννα Πρεβενά, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ.πρωτ.ΔΟΔΓ4009621ΕΞ2016/19.5.2016 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γ.Γ.Π.Σ. & Διοικητικής Υποστήριξης,Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης- Τμ.Γ΄.

Ερώτημα: Ερωτάται: α) εάν οι απαιτήσεις που απορρέουν από τις εγγυητικές επιστολές υπόκεινται στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 249 Α.Κ. , και μάλιστα όταν πρόκειται για εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται για την καλή εκτέλεση υποχρεώσεων, των οποίων η διάρκεια εκτείνεται σε αόριστο χρόνο, όπως είναι οι τραπεζικές εγγυητικές επιστολές που καλύπτουν τη διαρκή δραστηριότητα πρακτόρων κρατικών λαχείων, και β) εάν η αξίωση εκ της εγγυητικής επιστολής γεννάται κατά τη στιγμή της αποδοχής της από τον λήπτη, όπως ισχυρίζεται η χορηγήσασα την εγγυητική επιστολή Τράπεζα, ή

κατά τη στιγμή που η οφειλή του πράκτορα κρατικών λαχείων καθίσταται απαιτητή.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Από τα υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.Ο.Δ. Γ 4009621 ΕΞ 2016/19.5.2016, Δ.Ο.Δ.Γ 4001309 ΕΞ 2017/23.1.2017 και Δ.Ο.Δ.Γ 4002128 ΕΞ 2017/2.2.2017 έγγραφα της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών-Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης-Τμ.Γ΄, και τα σχετικά στοιχεία του φακέλλου του τεθέντος ερωτήματος, προκύπτουν τα εξής:

1. Η Διεύθυνση Κρατικών Λαχείων του Υπουργείου Οικονομικών διαχειριζόταν μέχρι 30.4.2014 τα Κρατικά Λαχεία (Λαϊκό, Εθνικό, Πρωτοχρονιάτικο). Μετά την αποκρατικοποίηση των Κρατικών Λαχείων (ν.4183/1983, Α΄186) η λειτουργία της Δ/νης Κρατικών Λαχείων ανεστάλη στις 30.9.2014, και οι εκκρεμείς υποθέσεις της περιήλθαν στη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 21 Π.Δ. 111/2014 ("Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών", Α΄178).

Κατά το διάστημα λειτουργίας της Διεύθυνσης Κρατικών Λαχείων, σύμφωνα με τον Κανονισμό ίδρυσης και λειτουργίας πρακτορείων Κρατικών Λαχείων, όπως κάθε φορά ίσχυε, η πώληση γραμματίων Κρατικών Λαχείων διενεργείτο τοις μετρητοίς, ή επί πιστώσει με ενυπόθηκη ασφάλεια ή Τραπεζική εγγύηση ή παρακατάθεση ομολογιών.

Στις 16.10.1989 εκδόθηκε από την Τράπεζα Κ. εγγυητική επιστολή ύψους 8.000.000 δρχ. υπέρ του πράκτορα Κρατικών Λαχείων Μ.Κ. για την παραλαβή με πίστωση γραμματίων Κρατικών Λαχείων και για την καλή εκτέλεση των υποχρεώσεων του πράκτορα, που απορρέουν από τον Κανονισμό ίδρυσης και λειτουργίας πρακτορείων εθνικού λαχείου, σε

συνδυασμό με τους όρους της σύμβασής του με την Υπηρεσία Κρατικών Λαχείων. Στο κείμενο της εγγυητικής επιστολής περιλαμβάνεται ο όρος: "Παν οφειλόμενον ποσόν παρά του ρηθέντος πράκτορος εθνικού λαχείου, υπέρ ου η εγγύησις, εκ πασών των ανωτέρω αιτιών θα καταβάλληται παρ' ημών εις την υπηρεσίαν κρατικών λαχείων απροφασίστως, και επί τη απλή αιτήσει της, παραιτουμένων ευεργετημάτων της διαιρέσεως και διζήσεως". Επίσης και ο όρος: "Της εν λόγω εγγυήσεως θέλομεν απαλλάξει τον ειρημένον πελάτην μας μόνον κατόπιν επιστροφής της παρούσης".

Πλέον συγκεκριμένα, το περιεχόμενο της ιστορούμενης από 16.10.1989 υπ' αριθμ. 940669/45/16.10.1989 εγγυητικής επιστολής της Τράπεζας Κ. προς το Ελληνικό Δημόσιο, έχει ως εξής :

"...Εγγυητική επιστολή αριθ. 940669/45/16.10.1989 για δραχμές 8.000.000. Έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι εγγυώμεθα έναντι υμών δια της παρούσης υπέρ του κ. Μ...Κ... του Αλ..., πράκτορος κρατικών λαχείων, κάτοικος ...μέχρι του ποσού των δρχ. 8.000.000 (οκτώ εκατομμυρίων) και ουχί πλέον τούτου δια την επί πιστώσει παραλαβήν παρά τούτου γραμματίων κρατικών λαχείων (εθνικού, λαϊκού, και ειδικού κρατικού υπέρ κοινωνικής αντιλήψεως), ως και δια την καλήν εκτέλεσιν των εκ του κανονισμού ιδρύσεως και λειτουργίας πρακτορείων εθνικού λαχείου και των σχετικών υπουργικών αποφάσεων Α) "περί καθορισμού τρόπου λειτουργίας λαϊκού λαχείου από 1.1.64 και εφεξής " Β) "περί καθορισμού τρόπου λειτουργίας του ειδικού κρατικού λαχείου υπέρ κοινωνικής αντιλήψεως " εν συνδυασμώ προς τους όρους της συμβάσεως αυτού μετά της υπηρεσίας κρατικών λαχείων, απορρεουσών υποχρεώσεων του πράκτορος.

Παν οφειλόμενον ποσόν παρά του ρηθέντος πράκτορος εθνικού λαχείου, υπέρ ου η εγγύησις εκ πασών των ανωτέρω αιτιών θα καταβάλλητε παρ' ημών εις την υπηρεσία κρατικών λαχείων απροφασίστως και επί τη απλή αιτήσει της, παραιτουμένων ευεργετημάτων της διαιρέσεως και διζήσεως.

Το ποσόν της εγγυήσεως εννοείται ότι παραμένει εις ακέραιον και θέλει αποδοθεί υμίν εν όλω ή εν μέρει μόνο εφόσον ζητηθεί τούτο εγγράφως αποκλειομένης οιασδήποτε άλλης εκ μέρους ημών καταθέσεως ή εμβάσματος ...αυτού δι' οιασδήποτε άλλην αιτία.

Της εν λόγω εγγυήσεως θέλομεν απαλλάξει τον ειρημένον πελάτη μας, μόνον κατόπιν επιστροφής της παρούσης.

Σημειώσατε, παρακαλούμε, ότι η παραδοχή εγγυητικών επιστολών εκδόσεως της ημετέρας Τραπέζης, εις ουδένα περιορισμόν ποσοτικού ορίου υπηχθή δια σχετικών υπουργικών αποφάσεων. Μετά τιμής, Τράπεζα Κ. κατάσταση ...

Η εγγύηση αυτή κάλυπτε τη διαρκή δραστηριότητα του πράκτορα κρατικών λαχείων Μ.Κ., από την έκδοσή της και εξής. Στο διάστημα αυτό αγόραζε με πίστωση και εξοφλούσε στον ορισμένο από τον Κανονισμό χρόνο τα Κρατικά Λαχεία.

Ωστόσο, το έτος 2014 ο εν λόγω πράκτορας κρατικών λαχείων δημιούργησε οφειλές από αγορά λαχείων, συνολικού ύψους 34.717,77 ευρώ, οι οποίες ανέρχονταν αναλυτικά στα εξής ποσά:

A/A	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟ
1	24.2.2014	Αγορά Εθνικού Λαχείου	5.325,77
2	27.2.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00
3	6.3.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00
4	6.3.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	8.483,20
5	13.3.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00
6	20.3.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00

7	21.3.2014	Αγορά Εθνικού Λαχείου	6.828,80
8	27.3.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00
9	3.4.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00
10	10.4.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00
11	17.4.2014	Αγορά Λαϊκού Λαχείου	1.760,00

Μετά την παύση της πώλησης Κρατικών Λαχείων από τη Διεύθυνση Κρατικών Λαχείων, ο πράκτορας Μ.Κ., την 30.4.2014 εντάχθηκε στη ρύθμιση των 120 άτοκων δεκαπενθήμερων ισόποσων καταβολών, σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. 1918/19.3.2012(Β'1108) και 3410/25.7.2014 (Β'2043) αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών. Στο άρθρο μόνο καθεμιάς από τις ανωτέρω αποφάσεις, αναφέρεται ότι *''Σε περίπτωση μη πληρωμής του αναλογούντος ποσού τεσσάρων τμηματικών καταβολών, ο πράκτορας ...θα χάνει το δικαίωμα της τμηματικής εξόφλησης και η Υπηρεσία θα προχωρεί στην κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών για την συνολική είσπραξη της οφειλής του''*.

Επειδή στις 16.12.2015 ο πράκτορας Μ.Κ. δεν είχε πληρώσει τέσσερις τμηματικές καταβολές, η ερωτώσα Υπηρεσία, σε εφαρμογή των προμνημονευθεισών υπουργικών αποφάσεων, ζήτησε από την Τράπεζα Ε., η οποία έχει υπεισέλθει στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας Κ., την είσπραξη της εν λόγω εγγυητικής επιστολής. Στην απάντησή της η Τράπεζα Ε. αρνήθηκε την ικανοποίηση του αιτήματος, με την αιτιολογία ότι έχει επέλθει παραγραφή της απορρέουσας από την ως άνω εγγυητική επιτολή αξίωσης του Ελληνικού Δημοσίου, ισχυριζόμενη ότι οι απορρέουσες από εγγυητική επιστολή απαιτήσεις κατά της εκδότριας τράπεζας υπόκεινται στην

προβλεπόμενη από το άρθρο 249 Α.Κ. 20ετή παραγραφή η οποία αρχίζει από τη στιγμή της αποδοχής της εγγυητικής επιστολής από το λήπτη.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.Ο.Δ.Γ 4001309 ΕΞ 2017 έγγραφό της, η ερωτώσα υπηρεσία μας εγνώρισε ότι η ανωτέρω απαίτησή της δεν έχει ακόμη βεβαιωθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Ενόψει τούτων, υποβάλλει τα εξής ερωτήματα: α) αν οι αξιώσεις που απορρέουν από τις εγγυητικές επιστολές υπόκεινται στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 249 Α.Κ., και μάλιστα όταν πρόκειται για εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται για την καλή εκτέλεση υποχρεώσεων των οποίων η διάρκεια εκτείνεται σε αόριστο χρόνο, και β) αν η αξίωση γεννάται κατά τη στιγμή της αποδοχής της εγγυητικής επιστολής, όπως ισχυρίζεται η χορηγήσασα την εγγυητική επιστολή Τράπεζα, ή κατά τη στιγμή που η οφειλή του πράκτορα κρατικών λαχείων καθίσταται απαιτητή.

Νομοθετικό πλαίσιο .

2. Από τις διατάξεις των άρθρων **847,848,862-867 Α.Κ.**, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 847.

Με τη σύμβαση της εγγύησης ο εγγυητής αναλαμβάνει απέναντι στο δανειστή την ευθύνη ότι θα καταβληθεί η οφειλή.

Άρθρο 848.

Εγγύηση μπορεί να καταβληθεί και για οφειλή μελλοντική ή υπό αίρεση.

Άρθρο 862.

Ο εγγυητής ελευθερώνεται, εφόσον από ππαίσμα του δανειστή έγινε αδύνατη η ικανοποίησή του από τον οφειλέτη.

Άρθρο 863.

Ο εγγυητής ελευθερώνεται, εφόσον ο δανειστής παραιτήθηκε από ασφάλειες που υπήρχαν αποκλειστικά για την απαίτησή του, για την οποία είχε δοθεί η εγγύηση με αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο εγγυητής.

Άρθρο 864

Όταν η κύρια οφειλή αποσβεστεί, ο εγγυητής ελευθερώνεται, εκτός αν η απόσβεση επήλθε από δικό του πταίσμα.

Άρθρο 867.

Εκείνος που εγγυήθηκε για αόριστο χρόνο μπορεί, όταν γίνει απαιτητή η κύρια οφειλή, να αξιώσει από το δανειστή να επιδιώξει δικαστικώς την απαίτησή του μέσα σε ένα μήνα και να συνεχίσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση τη διαδικασία. Αν ο δανειστής δεν συμμορφωθεί με την αξίωση του εγγυητή, ο εγγυητής ελευθερώνεται.

3. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων **249, 251 Α.Κ.**, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 249.

Εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, οι αξιώσεις παραγράφονται σε είκοσι χρόνια.

Άρθρο 251.

Η παραγραφή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε η αξίωση και είναι δυνατή η δικαστική επιδίωξή της.

4. Στις υπ' αριθμ. **1918/19.3.2012(Β'1108)** και **3410/25.7.2014 (Β'2043)** αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, προβλέπεται η υπαγωγή σε ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο.. Στο άρθρο μόνο καθεμιάς από τις ανωτέρω αποφάσεις, αναφέρεται ότι "Σε περίπτωση μη πληρωμής του αναλογούντος ποσού τεσσάρων τμηματικών καταβολών, ο πράκτορας ...θα χάνει το δικαίωμα της τμηματικής εξόφλησης και η Υπηρεσία θα προχωρεί στην κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών για την συνολική είσπραξη της οφειλής του".

5.Εξάλλου, από τις κρίσιμες εν προκειμένω διατάξεις περί παραγραφής των αξιώσεων του Δημοσίου, που ίσχυσαν διαχρονικά, από την έκδοση της εγγυητικής επιστολής (16.10.1989) μέχρι σήμερα (άρθρα 87 ν.δ. 321/1969, άρθρο 86 παρ. 3 περ.(θ) ν. 2362/1995, και άρθρο 136 ν. 4270/2014) ,προβλέπονται τα ακόλουθα :

A. Άρθρο 87 ν.δ. 321/1969 (Α΄205)..1....2. Χρέη προς το δημόσιον α) ... β) .... γ) εκ συμβάσεων και ... δ) ..., υπόκεινται εις εικοσαετή παραγραφήν, αρχομένην από της λήξεως του οικονομικού έτους, εντός του οποίου εβεβαιώθησαν εις το δημόσιον Ταμείον (βεβαίωσις εν στενή εννοία)..."

B. Άρθρο 86 ν. 2362/1995(Α΄247). "Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου.1. Καμμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή εννοία). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση. 2 ... 3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που α) ...β) ...γ) ... δ) ...ε) ...στ) ... ζ) ... η)...θ) απορρέει από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων, παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή εννοία βεβαίωση αυτής".

Γ. Άρθρο 136 ν.4270/2014 (Α΄143) "Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου.1. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν παραγράφεται πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση με στενή έννοια)....2.....3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που: α....β. ...γ....δ. ...θ. απορρέει από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων, παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτής."

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προεκτεθείσες διατάξεις, αυτοτελώς και σε συνδυασμό ερμηνευόμενες, ενόψει του διδόμενου πραγματικού, συνάγονται τα ακόλουθα:

6. Από τις διατάξεις περί εγγυήσεως (ΑΚ 847 επ.) προκύπτει ότι η εγγύηση είναι σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ του δανειστή και του εγγυητή, σύμφωνα με την οποία ο δεύτερος αναλαμβάνει απέναντι στον πρώτο την ευθύνη ότι θα καταβληθεί η οφειλή (ΑΚ 847).

Η ως άνω σύμβαση προϋποθέτει για το έγκυρο αυτής έγγραφο τύπο (ΑΚ 849) και ως εκ του περιεχομένου της είναι ετεροβαρής και προϋποθέτει έγκυρη κύρια οφειλή (ΑΚ 850).

Βασικό της γνώρισμα επιπλέον είναι ο παρεπόμενος χαρακτήρας της έναντι της κύριας σύμβασης. Τούτο σημαίνει ότι η εγγυητική ευθύνη επηρεάζεται από την εκάστοτε έκταση της κύριας οφειλής (ΑΚ 851) και η απόσβεση της κύριας οφειλής οδηγεί σε απόσβεση και της εγγύησης (ΑΚ 864).

Περαιτέρω η σύμβαση της εγγύησης είναι αιτιώδης υπό την έννοια ότι έχει νόμιμο λόγο που συνίσταται την εξασφάλιση του δανειστή (*causa credenti*) και επί πλέον είναι αφηρημένη σύμβαση υπό την έννοια ότι δεν εξαρτάται από την εσωτερική σχέση που συνδέει τον εγγυητή με τον πρωτοφειλέτη.

Τέλος γίνεται δεκτό ότι η ευθύνη του εγγυητή είναι προσωπική ευθύνη έναντι του δανειστή, έχει ανάλογο περιεχόμενο με εκείνη του πρωτοφειλέτη και ευθύνεται, όπως ο κάθε πρωτοφειλέτης, με ολόκληρη την περιουσία του (ΝΣΚ 398/2007 ατομ.).

7.Ειδικά οι εγγυητικές επιστολές, οι οποίες έχουν λάβει ευρεία έκταση εφαρμογής στις συναλλαγές, αποτελούν ιδιαίτερο είδος και τύπο εγγυήσεως. Χαρακτηριστικό τους δε είναι, ότι με αυτές οι συναλλασσόμενοι δεν αποβλέπουν τόσο στην απόκτηση άμεσης φερεγγυότητας, όσο στην άμεση καταβολή του ποσού που αυτές καλύπτουν, χωρίς τα εμπλεκόμενα μέρη να καταφεύγουν στα δικαστήρια.

Με τη μεσολάβηση, δηλαδή της Τράπεζας, σκοπεύουν να μετατεθεί το χρηματικό ποσό για το οποίο δόθηκε η εγγυητική επιστολή, σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται, χωρίς να λαμβάνεται καν υπόψη η θέση εκείνου για τον οποίο δόθηκε. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται ο δικαιούχος δανειστής

για την άμεση απόλαυση του ποσού αυτού (βλ.Α.Σαρατσόγλου "Η τραπεζική εγγυητική επιστολή" ΝοΒ 2.1177).

Ειδικότερα η Τράπεζα, στην εγγυητική επιστολή δηλώνει ανεπιφύλακτα, ότι με αίτηση εκείνου στον οποίο έδωσε την εγγύηση θα του πληρώσει κάποιο χρηματικό ποσό (συνήθως ορίζεται το ανώτατο όριό του) αντί του οφειλέτη του, παραιτούμενη από τις ενστάσεις των άρθρων 853 και 855 Α.Κ.(προσωποπαγείς του οφειλέτη και διζήσεως) οι οποίες αποτελούν ενδοτικό δίκαιο και συνεπώς είναι δεκτικές κάποιας αντίθετης συμφωνίας. Μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι η Τράπεζα δεν μπορεί να αντιτάξει ούτε τις ενστάσεις, οι οποίες αντιτίθενται σαφώς στον ασφαλιστικό σκοπό της εγγύησης, γιατί τότε, σίγουρα, θα διακυβευόταν το κύρος της απέναντι στην πελατεία της (βλ.Φίλιο, Ε.Δ., σελ. 405 με παραδείγματα και άλλες παραπομπές).

Περαιτέρω, οι εγγυητικές επιστολές, ενόψει των σοβαρών συμφερόντων που προστατεύουν είναι αυστηρά τυπικές δικαιοπραξίες και πρέπει κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτές, να γίνεται απόλυτη συμμόρφωση των συμβαλλομένων προς τη γραμματική τους διατύπωση (ΝΣΚ 408/2003).

8. Σε περίπτωση έκδοσης εγγυητικής επιστολής " σε πρώτη ζήτηση " , η παρέχουσα την εγγυητική επιστολή τράπεζα μπορεί να συμφωνηθεί ότι η τράπεζα υποχρεούται, ύστερα από απλή ειδοποίηση του δανειστή, να καταβάλει το ποσό που αναφέρεται στην εγγυητική επιστολή χωρίς αντιρρήσεις, χωρίς να έχει το δικαίωμα να προτείνει ένσταση διζήσεως ή οποιαδήποτε άλλη μη προσωποπαγή ένσταση του πρωτοφειλέτη. Η Τράπεζα αποκτά ευθύνη αυτοτελή και όχι παρεπόμενη ,όπως είναι η ευθύνη του εγγυητή κατά τον ΑΚ (847 επ.), γιατί με τον τρόπο αυτόν εξυπηρετούνται καλύτερα τα συμφέροντα του δανειστή και η τράπεζα έχει συμφέρον να μην υπεισέρχεται στις εσωτερικές σχέσεις οφειλέτη-δανειστή. Ωστόσο, το γεγονός ότι ο πρωτοφειλέτης έδωσε εντολή στην τράπεζα για τη χορήγηση εγγυητικής επιστολής –ακόμη και σε πρώτη ζήτηση, δεν μετατρέπει τη νομική φύση της σύμβασης από εγγύηση σε αφηρημένη υπόσχεση χρέους (ΑΚ 873). Κατά συνέπεια, η ρήτρα που συνήθως παρατίθεται στις τραπεζικές

εγγυητικές επιστολές "σε πρώτη ζήτηση" καθίσταται ανενεργός, εφόσον η τράπεζα πληροφορηθεί κατά τρόπο αξιόπιστο ότι η απαίτηση για την οποία χορηγήθηκε η εγγυητική επιστολή εξέλιπε οριστικά, και επομένως η αναζήτηση της απαίτησης από τον δανειστή ασκείται καταχρηστικά. Επίσης, η τράπεζα μεταξύ άλλων μπορεί να προτείνει την ένσταση λήξης του χρόνου για τον οποίο χορηγήθηκε η εγγυητική επιστολή. (Γ.Ε.Βελέτζα, Η τραπεζική εγγυητική επιστολή, ΕΤρΑξΧρΔ 2/1995,252 επ.).

9. Η εγγύηση μπορεί να χορηγηθεί και για μελλοντική οφειλή. Στην περίπτωση αυτή, γίνεται ενεργός αφότου γεννηθεί η οφειλή αυτή (Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ, Π.Σάκκουλα 1982,σ.371, ΠρΧαλκ 226/1972, ΑρχΝ 24,68).

10. Όταν η εγγύηση έχει δοθεί για αόριστο χρόνο, από τις κείμενες διατάξεις δεν προβλέπεται χρονικό όριο για την αποδέσμευση του εγγυητή από τη σύμβαση εγγύησης. Η διάταξη του άρθρου 867 ΑΚ, όμως, καθορίζει τις προϋποθέσεις ελευθέρωσης του εγγυητή στην περίπτωση αυτή. Συγκεκριμένα, απαιτείται : α) Να μην προκύπτει με σαφήνεια από τη σύμβαση ότι η εγγύηση δόθηκε για ορισμένο χρόνο (Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ, 1982, σ.408 όπου και παραπομπή σε περαιτέρω θεωρία και νομολογία). Ωστε σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται ότι η εγγύηση είναι αορίστου χρόνου (Καυκάς Β'σ.521), β) Η κύρια οφειλή πρέπει να έγινε απαιτητή. Το πότε η οφειλή αυτή γίνεται απαιτητή κρίνεται κατά τις γενικές διατάξεις (Ζέπος,ΑρμΑΚ 867 αρ.5),γ) Ο εγγυητής πρέπει ν' αξιώσει από το δανειστή να επιδιώξει (ο τελευταίος) μέσα σ' ένα μήνα δικαστικά την απαίτησή του, συνεχίζοντας μάλιστα "αμελλητί" τη σχετική διαδικασία.

11. Ο εγγυητής ευθύνεται για την εκάστοτε έκταση της κύριας οφειλής. Αμυνόμενος δε έναντι του δανειστή, μπορεί να προτείνει τις μη προσωποπαγείς ενστάσεις του πρωτοφειλέτη, και αν ακόμη αυτός παραιτήθηκε από τις ενστάσεις αυτές μετά την συνομολόγηση της εγγύησης.

Στην προκειμένη περίπτωση, προβάλλεται ένσταση παραγραφής συμπληρωθείσας στο πρόσωπο της ίδιας της εγγυήτριας.

12. Οι από εγγύηση αξιώσεις του δανειστή κατά του εγγυητή από τη σύμβαση εγγύησης υπόκεινται στη γενική παραγραφή της ΑΚ 249 (20ετής), ακόμη και αν η κύρια οφειλή υπόκειται σε συντομότερη παραγραφή (Βασ.Βαθρακοκοίλη, Ερμηνεία Νομολογία Αστικού Κώδικα, Αθήνα 2006, σ.551, Απ.Γεωργιάδη, Εγχειρίδιο Ειδικού Ενοχικού Δικαίου, Π.Ν.Σάκκουλα, Δίκαιο & Οικονομία, σ.457, ΕφΑθ 6121/2006 ΕΛΛΔνη 47,1690). Η παραγραφή της αξίωσης κινείται από τότε που γεννήθηκε η απαίτηση και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη (ΑΚ 251). Σύμφωνα με τη γενική διδασκαλία περί παραγραφής, προκειμένου περί ενοχικών δικαιωμάτων, όπου η ενοχή συνίσταται στην επιχείρηση θετικής πράξης, η αξίωση ή απαίτηση γεννάται με τη σύσταση της ενοχικής σχέσης από την οποία απορρέει, εκτός αν αυτή εξαρτάται από αναβλητική αίρεση ή προθεσμία (Σημαντήρας, Γενικές Αρχές, 4^η εκδ., (1988) αρ.1047, Καρακώστας, Αστικός Κώδικας (Ερμηνεία-σχόλια-νομολογία), άρθρο 251 αρ.1562). Η δικαστική δε επιδίωξη μιας αξίωσης εμποδίζεται, όταν τούτο ορίζεται από ειδικές διατάξεις του νόμου (λ.χ. ΑΚ 501, 1095) ή όταν μπορεί να αντιταχθεί από τον οφειλέτη αναβλητική ένσταση που έχει ως αναγκαίο επακόλουθο τον αποκλεισμό της πραγμάτωσης της απαίτησης για ορισμένο χρόνο (λ.χ. η ένσταση του μη ληξιπρόθεσμου και απαιτητού της αξίωσης). Με αυτά τα δεδομένα, είναι φανερό ότι η παραγραφή της απαίτησης από εγγύηση δεν μπορεί να ξεκινά από την κατάρτιση της σχετικής σύμβασης, διότι – λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα της εγγύησης – η πραγμάτωση της απαίτησης από αυτή, μπορεί να επιδιωχθεί μόνο εφόσον και στο βαθμό που είναι δυνατή η επιδίωξη είσπραξης της κύριας οφειλής (πρβλ. ΑΚ 853). Με άλλα λόγια, ο δανειστής, δεν μπορεί να στραφεί ούτε κατά του εγγυητή ενόσω η ασφαλιζόμενη απαίτηση δεν έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη, διότι σε μια τέτοια περίπτωση ο εγγυητής μπορεί να αποκρούσει την εξόφληση του χρέους του προβάλλοντας τη σχετική ένσταση, όπως ακριβώς μπορεί να κάνει και ο πρωτοφειλέτης. Επομένως, τουλάχιστον στην “αυτοφειλετική” εγγύηση, όταν δηλαδή ο εγγυητής έχει παραιτηθεί από την ένσταση διζήσεως, ευθυνόμενος ως αυτοφειλέτης, (ΑΚ 855, 857 αρ. 1), περίπτωση που αποτελεί τον κανόνα στις συναλλαγές, για την έναρξη της παραγραφής της απαίτησης από την εγγύηση καθοριστικό είναι το χρονικό σημείο του ληξιπρόθεσμου της ασφαλιζόμενης απαίτησης. Προϋπόθεση βέβαια της γέννησης της ευθύνης

του εγγυητή είναι η μη εκπλήρωση της ασφαλιζόμενης απαίτησης από τον πρωτοφειλέτη. Πράγματι, η εγγύηση ως ασφάλεια προορίζεται να χρησιμεύσει ως εναλλακτικό μέσο ικανοποίησης του δανειστή για την περίπτωση που η κύρια οφειλή δεν καταβληθεί από τον πρωτοφειλέτη κατά τη λήξη της. Τούτο σημαίνει ότι κρίσιμο χρονικό σημείο για τη γέννηση της απαίτησης από εγγύηση –επομένως και για την έναρξη παραγραφής αυτής- είναι στην πραγματικότητα η υπερημερία (ή η υπαίτια αδυναμία παροχής ή η πλημμελής εκπλήρωση, ανάλογα με το περιεχόμενο της σύμβασης εγγύησης) του πρωτοφειλέτη ως προς την κύρια οφειλή. Εξάλλου, από το συνδυασμό του σκοπού της εγγύησης με τις ΑΚ 323, 340 επ. συνάγεται ότι, αν δεν έχει οριστεί “δήλη ημέρα” για την εκπλήρωση της ασφαλιζόμενης απαίτησης, η έναρξη της παραγραφής της απαίτησης από την εγγύηση θα προϋποθέτει κατά κανόνα προηγούμενη όχληση του δανειστή προς τον πρωτοφειλέτη, διότι διαφορετικά δεν υφίσταται υπερημερία του τελευταίου. Εξάλλου, αν το ασφαλιζόμενο χρέος είναι μελλοντικό ή υπό αίρεση (ΑΚ 848), η παραγραφή της απαίτησης από την εγγύηση δεν μπορεί να ξεκινήσει πριν από τη γέννηση του ασφαλιζόμενου χρέους (ΠΠΚαβ 105/1999 ΑρχΝ 2000,816, Γεωργ.Α.Γεωργιάδη, Η παραγραφή στην εγγύηση, ΧρΙΔ ΙΔ,2014, σ.722-723).

13. Όταν, βεβαίως, στη θέση του δανειστή βρίσκεται το Δημόσιο, ισχύουν οι ειδικές ρυθμίσεις του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ΑΠ 82/2008 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΠειρ 187/2010 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ Ισοκράτης, ΕφΑθ 2889/2009 ΕΤραΕΧρΔ 2010.140, Εφ.Θεσ. 3138/2004, ΝΟΜΟΣ). Οι διατάξεις αυτές περιλαμβάνουν και ειδικές ρυθμίσεις για την έναρξη, την αναστολή και την διακοπή της παραγραφής (Γεωρ.Γεωργιάδη, ο.π., 724). Ειδικά η αξίωση του Δημοσίου από σύμβαση εγγύησης, ρυθμίζεται από το άρθρο 136 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (ν. 4270/2014). Κατά τη ρύθμιση αυτή, η παραγραφή της αξίωσης από εγγύηση τρίτων ορίζεται εικοσαετής από το τέλος του έτους κατά το οποίο εχώρησε η ταμειακή βεβαίωση του χρέους. Σημειωτέον ότι την ίδια αφετηρία της προθεσμίας παραγραφής από τη σύμβαση εγγύησης προέβλεπε και ο ν. 2362/1995 (άρθρο 86) και (γενικά ως προς τις συμβάσεις) το άρθρο 87 ν.δ. 321/1969.

14. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά το διδόμενο ιστορικό, στις 16.12.2015 ο πράκτορας Μ.Κ. δεν είχε πληρώσει τέσσερις τμηματικές καταβολές, και η ερωτώσα Υπηρεσία, σε εφαρμογή των προμνημονευθεισών Υπουργικών Αποφάσεων, ζήτησε από την Τράπεζα Ε., η οποία έχει υπεισέλθει στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας Κ., την είσπραξη της εν λόγω εγγυητικής επιστολής. Στην απάντησή της η Τράπεζα Ε. αρνήθηκε την ικανοποίηση του αιτήματος, με την αιτιολογία ότι έχει επέλθει παραγραφή της απορρέουσας από την ως άνω εγγυητική επιστολή αξίωσης του Ελληνικού Δημοσίου. Επομένως, η Τράπεζα Ε. κατέστη υπερήμερη την 27.1.2016, κατά την οποία αρνήθηκε, για πρώτη φορά, την εκπλήρωση της απαίτησης του Δημοσίου. Από το ιστορικό προκύπτει ότι δεν έχει χωρήσει ταμειακή βεβαίωση του χρέους.

Απάντηση

15. Συνεπώς, υπό τα ανωτέρω ιστορικά δεδομένα, σε συνδυασμό με τα ως άνω ερμηνευτικά γενόμενα δεκτά, το Α΄ Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι επί των τιθέμενων ερωτημάτων προσέχει η ακόλουθη απάντηση:

Η παραγραφή της αξίωσης του Δημοσίου κατά της Τράπεζας Ε. από την υπ' αριθμ. 940669/45/16.10.1989 Τραπεζική εγγυητική επιστολή αόριστης διάρκειας, που εξέδωσε η Τράπεζα Κ. υπέρ του Μ.Κ., παραγράφεται μετά εικοσαετία από το τέλος του έτους κατά το οποίο λαμβάνει χώρα η ταμειακή βεβαίωση της αξίωσης του Δημοσίου. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά την οποία δεν έχει χωρήσει μέχρι σήμερα ταμειακή βεβαίωση της αξίωσης του Δημοσίου, δεν έχει κινηθεί ακόμα η προθεσμία παραγραφής.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 20.2.2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαύτης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Άννα Πρεβενά

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

